

TORONTAI

Ara 1 Din	Szerkesztőőség és kiadóhivatal: Vel Bećskerek, Obiliteva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ara 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bećskerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész ővre . 300 D Negyedővre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	

Török köztársaság.

A nagy török birodalom, az egykor világhíres ottomán császárság megszűnt, átalakult — köztársasággá. Bár a világhistoria ugyan megtermi minden napra a maga világszenzációját, Törökországnak köztársasággá való kikiáltása még sem olyan esemény, amit csak úgy hallgatólag tudomásul lehetne venni. Még az autokrata orosz császárság megszűnése sem váltott ki talán olyan nagy csodálkozást az emberekből, mint Törökország új elhelyezkedése az államok között. Évekkel azelőtt még utópisztikusan hangozott ez a kifejezés: Török republika, — ma már valóság. Angorában a nemzetgyűlés proklamálta a köztársaságot és annak első elnökévé a diadalmas Kemal pasát választották.

A Keletet ismertető irodalom már évtizedek óta szinte belevitte az európai közvéleménybe, hogy a szultán, a szultánok szultánja, a szent Kalifa a mochimek uralkodója. Azután meg a némán halálba menő janicsárok, a vallási fanatizmus, a szerályok titkai és a lefejezett miniszterek mind megerősítették azt a szilárd hitet, hogy az egységes vallású török birodalom a maga autokratizmusával és szultánimádatával nem dőlhet össze, a dinasztikus államforma még akkor is fenn fog állni, amikor Európa hatalmas dinasztiai már régen a múlté lesznek.

Európa három hatalmas dinasztíája tényleg lekerült már a szereplés színpadáról, de a próféta zöld köpenye is hamarabb került a muzeumba, mint azt a világ hitte.

A nagy forradalmak trónokat döntő óriás szele végigseper Törökországon is. A világhódításhoz szokott török hadsereget az utóbbi esztendőben nagy vereségek érték, aztán jött a világháború, a mi megingatta a Kalifa aranyos trónját, majd a háború utáni nacionalizmus végleg ledöntötte azt. Kemal pasával új fejezete nyílt az Ozmán birodalomnak. A háborúban még oly szürke ezredes felrázta a nagy kábultságból a törökséget és a világ egyszerre csak Angora felé kezdett figyelni. Ez a kis ázsiai város, a másfélezer évvel azelőtti világhíres pompázó Ancyra szegényes utóda, fővárosa lett Törökországnak és innen indult ki a győzelmes török háború is.

A másfélmillió erősen nemzetközi Konstantinápoly másodrangu városá süllyedt. Kemal és hívei nem törődtek a hagyományokkal és V. Mehmed, az utolsó szultán és Kalifa kénytelen volt menekülni az ősi rezidenciából. A török Musso- lini vagy Primo de Rivera Angorá-

ban új alapokra fektette Törökországot. A török nacionalista mozgalom most azután elérkezett végső állomásához: a köztársasághoz. Ma még nem lehet tudni, hogy milyen lesz az új török alkotmány. Lehet, hogy a kissé konzervatív francia köztársasági alkotmányt veszik vagy a szabadabb amerikai lesz a követendő példa.

V. Mehmed a szultánhoz hű hivatalnokokkal, tábornokokkal, odaliszkjai társaságában Maltában tiltakozik a trónfosztás ellen és a fa-

natikus dervisek is izgatnak az új államforma ellen, de egyelőre Kemal pasa szilárdan áll. Hogy mi történik a Kalifátussággal, a mohamedán vallás legerősebb szimbólumával, szintén a jövő kérdése még. Mohamed próféta szent zöld köpenye körül sok vér fog még folyni.

A ledegradált Konstantinápoly mulat, élvezi az életet, a szürkefalu komor Angorában pedig most rakják le az új köztársaság alapjait . . .

Szigoru demarsot intéznek a bolgár kormányhoz.

Ma délelőtt adják át a jegyzéket. — A kis entents egységes eljárást követ.

Beograd, nov. 5.

Szombat este az udvarban minisztertanácsi ülést tartottak, amelyen a király elnökölt. Ninesity külügyminiszter részletesen kifejtette álláspontját a legutóbbi szófiai eseményekkel szemben. Pénteken este tizenegy óraker ugyanis három macedon komitási betört a szófiai katonai attasé, Krisztity alezredes lakására, hogy az attasét megöljék. Krisztity alezredes szerencsére nem vesztette el lélekjelenlétét, revolvért rántott elő és megfutamtotta a merénylőket. A minisztertanács a merényleti kísérlettel kapcsolatban elhatározta, hogy szigoru demarsot intéz a bolgár kormányhoz.

A demarsot vasárnap délelőtt szövegezték meg. A tartalmát Ninesity külügyminiszter állapította meg, aki később közölte a végleges szöveget a királlyal is. A demarsot ma délelőtt tizenegy óraker adja át Rakity szófiai SHS követ a bolgár kormánynak.

A jegyzék szövegéről a minisztertanács nem adott ki hivatalos jelentést. A kormány tagjai az újság-

írók kérdőzködései elől teljesen elzárkóztak s megtagadtak ebben az ügyben minden felvilágosítást. A nagy rezerváltság dacára, amelylyel a kérdés iránt viselkednek, politikai körökben tudni vélik, hogy a Bulgáriával szemben követendő eljárás tekintetében két álláspont áll egymással szemben. Az egyik Ninesity véleménye, aki mérsékelt politikát óhajtott folytatni. A külügyminiszter a nisi egyezmény azonnali végrehajtását és a terrorista-nacionalista egyesületek ellen a legmészszebbmenő intézkedések fogantatását követeli. Mások viszont ennél sokkal szigorubb követeléseket ajánlottak.

Verá csehszlóvák és Demandi román követ vasárnap délelőtt meglátogatta Pasity miniszterelnököt. A kihallgatásból azt következtetik, hogy a kisentente egységesen jár el a bolgár eseményekkel szemben. Olaszország állásfoglalása még erősen kétséges, de minden jel arra mutat, hogy nem fog Bulgária mellett nyilatkozni.

A fiumei kérdés a népek ligája elé kerül.

A Fiume szabadállam tanácsának ülése.

Beograd, nov. 4.

Kraljevicáról jelentik: A fiumei államtanács tegnap plenáris ülést tartott Kraljevicán, amelyen a szabad állam negyven tanácsosa résztvett, közöttük nyole olyan is, aki még mai nap is Fiumében lakik. Zanella elnök exposé-t adott, amelyen a kül- és belpolitikai helyzetet ismertette. A kormányelnök beszédében annak is kifejezést adott, hogy a fiumei kérdés az emigráns kormányra nézve kedvező fordulatot veti, mert minden jel amellelt

mutat, hogy a probléma nemzetközi jellegénél fogva a népek ligája elé kerül.

A nyole államtanácsos elutazása alkalmával a fascisták Fiumében nagy demonstrációt rendeztek. A „Vedetta d'Italia” felhívta a katonai kormányzót, hogy „Fiume áruló” ellen indítsák meg a vizsgálatot. A nyole államtanácsos tegnap estére visszatért Fiuméba. Sorsukról ezideig még nem érkezett híradás.

Apponyi amerikai körutja.

Budapest, nov. 4.

Apponyi Mária grófnő Newyorkból újabb levelet küldött Az Újságnak, amelyben beszámol atyja amerikai körútjáról.

Newyorkból továbbmenve, a Cornell egyetemen Európa nyomoráról és Magyarország kulturális jelentőségéről beszélt, továbbá Amerika akcióbalépésének szükségességét fejegette.

Buffalóban az ottani női klubban, azután pedig a Southern-klubban férfiközönségnek beszélt Magyarország helyzetéről. Apponyi véleménye szerint egész amerikai utja alatt leghatásosabb volt itteni beszéde. A bírálókból, ügyvédekből, tanárokból, bankárokból és kereskedőkből álló közönség szinte megfeszítetten hallgatta.

Clevelandban az ottani magyarság le kesen fogadta.

Eventownban az ottani egyetemen tartott előadást.

Chicagóban a magyarság két részre oszlik, az egyik része Hock János és Jászi O-zkár befolyása alatt áll. Ezen csoport is tisztelettel viselkedett Apponyival szemben, aki általában igen meg van elégedve amerikai utjával. A közönség mindenütt nagy érdeklődéssel hallgatta, a sajtó mindenütt várakozáson felül barátságos hangú, oldalakra terjedő tudósításokban számol be előadásairól.

Az első magyar női ügyvédjelölt.

Budapest, nov. 4.

A budapesti ügyvédi kamara az első magyar női ügyvédjelöltet, dr. Ungár Margitot tizenkilenc szavazattal tizenhét szavazat ellenében felvette az ügyvédjelöltek listájába.

Az érdekes ülésen az előadó ellene volt a felvételnek, mert szerinte az ügyvédi rendtartás esupán férfiakról beszél és így már eleve kizárt dolog, hogy nők is tagjai lehetnek az ügyvédi kamarának.

Vámbéri Ruszten, aki szintén jelen volt a kamara ülésén, a Pesti Naplóban nyilatkozik az esetről. Ha annakidején megengedték — mondja a nyilatkozat — hogy nő jogi pályára léphessen, úgy ennek logikai következménye, hogy azt is elő-egítsék, hogy a pályán tovább haladhasson. Ez csak nálunk újság. Franciaországban már két-három női ügyvéd van, akik minden tekintetben megállják helyüket.

Ungár Margit főnöke kijelentette, hogy jelöltje nagy ambícióval látja el hivatását, sokat foglalkozik a joggal, szorgalmasan tanul és a gyakorlati élet komolyan veszi.

Kettős kilakoltatás.**Mozgalmas nap a Geteova utcában.**— **A „Torontál” tudósítójától.** —

Beeskerek, nov. 5.

Szombat délután négy óra tájban mozgalmas képet öltött a Geteova (Német) utcának a temető felé eső része. Az 57-es számú házban megjelent a végrehajtó kellő számú rendőrlégénnyel s az utóbbi időben oly gyakorivá vált kilakoltatási funkciót végezte el.

A kilakoltatás előzményei a következők: Báló Andrásné utcai árus még régebben eladta a Luther-utcában lévő házat és beköltözködött rokonának, Vogel Mátyás kovácsnak Geteova (Német) utca 57. szám alatti lakásába. Vogel szíveségből fogadta be a lakás nélkül maradt Bálókat és mindössze egy éléskamrát és egy kis szobát engedett át részükre. Bálóék, bár lakáshivatali végzés nélkül foglalták el a lakást, zavartalan békességben éltek és élveztek rokonuk vendégbarátságát, mig nem feljelentés ment a lakáshivatalhoz, hogy jogtalanul használják a szobát. Az ügyet megvizsgálták s mivel a bementett adatokat helyeseknek találták, kintalták a lakást Mózsga Péter boltiszolgának. Mózsgának az 57-es házhoz szemben lévő épületben volt lakása, amely Bruneth István tulajdonát képezte. Bruneth saját szükségletére igényt tartott Mózsga lakására s így a lakáshivatal úgy döntött, hogy a boltiszolga átköltözködjék az 57-es számú házban kiürülő lakásba. Bálókat pedig kilakoltatja. A kettős kilakoltatást szombaton délután végezte a végrehajtó rendőri asszisztencia mellett. Mózsga boltiszolga átvitte bútorait a kintalt szobába, Bálóék pedig az udvaron rendezték be ideiglenes lakást. A hideg időjárásra való tekintettel Vogel Mátyás kovács megengedte, hogy néhány napra nála alhasson Bálóné és a leánya. Az udvarra kitett család kétségbeesetten várja a telet, mely minden vagyunkájukat, a bútorukat teszi majd tönkre.

Az adóügyi tanfolyam előkészületei.**Eddigélé mindössze tíz jelentkezés.**— **A „Torontál” tudósítójától.** —

Beeskerek, nov. 5.

Megírta a „Torontál”, hogy a közeljövőben adóügyi tanfolyam nyílik Beeskereken, mely az adóösszegek kiszámítási módját ismerteti meg a hallgatókkal. A kurzust a kereskedők és gyárosok grémium vezetősége tervezte s az előadások megtartására egy rövid ideig még Beeskereken tartózkodó beogradi pénzügyi szakértőt szemelt ki.

Érdeklődünk a beeskereki grémium egyik vezetőtagjánál a tanfolyam megnyitása iránt, akitől azt az információt kaptuk, hogy eddigélé tíz személy jelentkezett. A jelentkezések még rövidesen eléri azt a létszámot, amely mellett megkezdhetik a tanfolyamot. A néhány előadástól álló tanfolyamra — mint megírtuk — a beeskereki kereskedelmi- és iparkamaránál lehet jelentkezni. Az előadások résztvevőitől mérsékelt hozzájárulási díjat szednek.

A németországi khaosz.**Bajorország jobboldali diktatúrát követel Berlinben?****Hivatalos cáfolat.**— **A „Torontál” tudósítójának távirata.** —

München, nov. 4.

A berlini „Vorwärts” tegnapi számában egy Münchenben elküvetett államcsinyről beszél, amely hír teljesen alaptalan. Bajorországban tökéletes nyugalom van.

Mint hogy Prager, berlini bajor követ néhány nappal ezelőtt a müncheni kormány utasításával Berlinbe ment, hogy közölje a birodalmi kormánnyal a müncheni fele-

lős köröknek a birodalmi kormány és Bajorország közötti konfliktusról való véleményét, — Münchenben most várakozó magatartást tanúsítanak és semmitsem tesznek, mielőtt Berlinből újabb lépést nem kezdeményeznek.

A Vorwärts kérdéses, nagy feltűnést keltő közleménye, amelyre most a fenti cáfolatot kiadták, a következő volt:

Bajorországban az elmúlt éjjel váratlanul oly események játszódtak le, amelyeket még némi homály fed ugyan, de amelyeknek messze-menő jelentőségük van a legközelebbi idők politikai fejlődése szempontjából.

Kahr, a Knilling kormány által kinevezett bajorországi főállambiztos megbuktatta az őt állásába helyező kormányt és most kormányának feje lett. Berlinbe ultimátumot küldött, amelyben a Berlin elleni fegyveres felvonulással fenyeget, ha ott huszonnégy órán belül nem létesítenek jobboldali diktatúrát.

Berlin, nov. 4.

A birodalmi gyűlés köreiben tegnap a Vorwärts hirdetésén kívül egy másik verzió is keringett. Eszerint figyelmeztetik a birodalmi kormányt, hogy az Északbajorországban gyülekező illegális Hitler-szervezetek a Thüringiába való bevonnalással fenyegetőznek, ha Berlinben huszonnégy órán belül nem ragadja magához a hatalmat a jobboldali diktatúra.

Hivatalos helyen megcáfolják a thüringiai bevonulással való fenyegetés híreit, miután a berlini birodalmi és a müncheni kormány között telefoni érintkezés során megállapították, hogy nincsen szó a bajor csapatoknak Berlin elleni vonulásáról. A cáfolat megjelent ugyan, de nem mond ellent annak az állításnak, hogy a fenyegetés a jobboldali radikálisok illegális harci szervezetei részéről ered.

A korona bankjegyek beváltásának utójátéka.**Adó címén bevételezik a husz százalékokat. (?)**— **A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése.** —

Beograd, nov. 4.

A pénzügyi bizottság tegnapi ülésén Sztojadinovity Milan dr. pénzügyminiszter válaszolt az előző üléseken felvetett kérdésekre. Az osztrák és magyar hadikölcsönkötvények ügyében kijelentette a miniszter, hogy a kérdést még nem tisztázták és az ügy végleges elintézésére esetleg a jövő év folyamán ke-

rül a sor. Ami a korona bankjegyek becserélése alkalmával levont husz százalékot illeti, elmondotta a miniszter, hogy ezeket az összegeket a költségvetésbe nem vették fel s ez a kérdés továbbra is nyitott marad. Hangsúlyozta, hogy forgó összeg semmiesetre sem képezhet hitelt, hanem valószínű, hogy adó címén véglegesen bevételezik.

A városi szabályrendelet sorsa döntés előtt.**A minisztériumi kiküldött visszatért.**— **A „Torontál” tudósítójától.** —

Beeskerek, nov. 5.

Megírta a „Torontál”, hogy a belügyminisztérium Beeskerekre küldte egyik vezetőállásban lévő tisztviselőjét, hogy megvizsgálja az új városi szabályrendeletet és a helyi viszonyok alapján meggyőződést szerezzen arról, hogy vajjon helyese-e az újítások bevezetése és kívánatos volna-e a tervbevetett módosítás. A szabályrendelet körül ugyanis különféle nehézségek támadtak A városi közgyűlés ugyan csaknem egyhangulag megszavazta a szabályrendeletet, a megyei törvényhatósági bizottság azonban ellene foglalt állást és megtagadta a kért jóváhagyást. A városi fellebbezése folytán a belügyminisztérium elé került az ügy, mely a döntés meg-

hozatala előtt jónak látta, hogy Beeskerekre küldjön egy tisztviselőt, aki tapasztalatairól aztán jelentést tesz a minisztériumnak.

Risztity N. miniszteri kiküldött beeskereki tartózkodása alatt átvizsgálta a módosított új szabályrendeletet, a fontosabb pontokat kiemertően áttanulmányozta, a városban pedig hetipiaci napon szemlét tartott, hogy meggyőződjön a közeli harminchárom ezer lelket számláló hánsági metropolis meglepően nagy forgalmáról. A miniszteri delegátus a szükséges adatok beszerzése után visszatért Beogradba, ahol jelentést tesz tapasztalatairól. A belügyminisztérium ennek megfelelően, vagy legalább is a jelentés figyelembe vételével, a napokban hozza meg a végleges döntést. Hogy ez kedvező lesz Beeskerekre nézve, vagy nem, pillanatnyilag még nem tudjuk. Ily irányú érdeklődésünkre nem kaptunk pozitív információt. A városi szabályrendelet sorsa tehát egyelőre még a jövő titka.

Szervezkednek a háztulajdonosok.**A beeskereki háztulajdonosok egyesületének akciója.**— **A „Torontál” tudósítójától.** —

Beeskerek, nov. 5.

Egyik legutóbbi lapszámunkban beszámoltunk már arról a nagyarányú akcióról, amelyet a beeskereki háztulajdonosok egyesülete a háztulajdonosok érdekeinek megóvása céljából megindított és amelynek célja, hogy a kormánynál kiésszközöljék a ma érvényes lakásrendelethez a háztulajdonosokra sok tekintetben sérelmes rendelkezések megváltoztatását.

A lakástörvény oly változtatását fogja kérelmezni az egyesület, mely egyaránt szolgálja a háztulajdonosok és lakók érdekeit.

A háztulajdonosok a másik kérelme, mert a mai államadó, községi, megyei pótdadók és egyéb pótdadók meghaladják az évi házbérlőjévedelmet, a házak fenntartására nem marad semmi és a házbérlők felemelése ilyen adórendszer mellett abszolút semmiféle előnnyel sem jár a háztulajdonosokra nézve, mert a házbérlő felemelésével az adó is emelkedik és a háztulajdonosnak ismét nem marad semmije. A házaknak a mai adórendszer mellett nincs rentabilitásuk. Ennélfogva tekintettel arra, hogy az adóreformban a házbérlő kulesa a megelőző évi házbérlőjévedelem 20, 25 és 30 százalékában van megállapítva, a háztulajdonos pedig minden szoba után 30 dinár lesz, a házak adóval való megterhelhetése a kétszeresre emelkedik. Jövőben az állapot még rosszabb lesz és minden háztulajdonos nagy összegeket lesz kénytelen háztulajdonosok részéről a házbérlőjévedelemre ráfizetni — azért elhatározta, hogy memorandummal fordul a kormányhoz amelyben kéri az eddigi adórendszer helyett a kizárólagos jövedelem- és vagyonadó behozatalát, amelyben minden adózó ö-szjévedelme és vagyona nyer egyenletes megadóztatást, és fel fogja kérni az összes egyéb egyesületeket, hogy ezt a memorandumot támogassák, mert csak így kerülhetjük el a gazdasági tönköt és csak így tudjuk az állam és a közönség érdekeit összhangba hozni. Elhatározta továbbá az egyesület, hogy tagjai részére Pelikán Lipót nyug. pénzügyigazgató vezetésével egy pénzügyi szakirodát nyit, ahol az egyesület tagjai csekély havi díj fizetése mellett az összes, a házakra vonatkozó adó- és illetékügyeket a törvény követelményeinek megfelelőleg elintézhetik. Ezen szakiroda működése ki fog terjedni:

1. A háztulajdonosok kellő időben és a törvény követelményeinek megfelelő kiállítására;
2. az adókövetés ellenőrzésére;
3. az adókönyvecskék átvizsgálására;
4. a háztulajdonosok jövedelem- és vagyonadó vallomásának kellő időben és a szabályoknak megfelelő kitöltése és benyújtására;
5. a megállapított adatok felülvizsgálására;
6. esetleges fellebbezések, panaszok elkészítésére stb.

Szóval minden tagjának tanácsos és tettel rendelkezésére fog állani az egyesület.

Életérdeke tehát minden háztu-

lajdonosnak ezen egyesületbe lépni, mert mennél többen vagyunk, annál nagyobb tekintéllyel léphetünk fel és a többi már létező és még létesítendő hasonlegesületekkel karöltve igazunkat kivivhatjuk.

Lépjén tehát minden háztulajdonos azonnal ebbe az egyesületbe. A tagsági díj 30 dinár évenként. Jelentkezni lehet Btkovác István-nál, a városházával szemben. (P.)

HIREK

A Torontalmegyei Magyar Közművelődési Egyesület vasárnapra hirdetett közgyűlését és matinéját Juhász Ferenc váratlan megbetegedése folytán az egyesület vezető sége bizonytalan időre elhalasztotta. A közgyűlést követő matiné Madách emlékéért ünnepelte volna a kultur egyesület és Marton Andor előadása után az Ember tragédiájából vett néhány színt mutatták volna be. Juhász Ferenc betegsége folytán ezek a jelenetek nem lettek volna bemutathatók és ezért az egyesület igazgatósága úgy határozott, hogy néhány héttel elhalasztja a közgyűlés határidejét. Az újabb határnapot a Torontal és meghívó utján idejére közölni fogják.

Esküvő. Tegnap délután négy órakor volt Schreiber Adolf és Steiner Lilly. Steiner Gyula dr. közkórházi főorvos leányának esküvője a helybeli izr. templomban. A család tisztelői és jóbarátai, valamint nagyszámú közönség színültig megtöltötte a templomot, ahova a nászmenet röviddel négy óra után ért. Az egyházi szertartást dr. Niedermann Mór főrabbi végezte, aki emelkedett hangú beszéddel köszöntötte az ifjú párt. A templomból a násznép a menyasszony szüleinek a lakására vonult, ahol a délután tolyamán a gratulációs százai keresték fel az új házasságát és az örömszüloket.

Rendkívüli városi közgyűlés. Beeskerek város képviselőtestülete szerdán délután rendkívüli közgyűlést tart a megyeháza dísztermében. Az ülésen több nagyfontosságú ügyben határoznak. A végleges napirendet, valamint a közgyűlés kezdetének pontos idejét a ma délelőtti tanácsülésen állapítják meg.

Halálozások. Részvétellel vesszük a hirt, hogy Tolveth Oszkár bankigazgató neje, Tolveth Oszkárné, született Giffinger Anna, életének 39-ik, boldog házasságának 19-ik évében hosszas szenvedés után vasárnap délelőtt háromnegyed tizenegy órakor meghalt. Az elhunytban Giffinger Zsigmond városi tanácsos és Giffinger Imre, a testvérhugukat gyászolják, azonkívül pedig kiterjedt rokonság siratja. A korán elhunyt uriaszony temetése kedden délután megy végbe a Szlovenacska (Nádor) utca 10-es számú gyászház-ból.

Szlovák Iván Ervinné, született Klinda Edith, folyó évi október hó 31-én délután öt órakor életének 83-ik, házasságának 15-ik évében Kanakon meghalt. Temetése pénteken délután három órakor ment végbe Kanakon.

A román-jugoszláv határ megállapítása.

Ma kezd meg befejező munkáját a bizottság.

— A „Torontal” tudósítójának távirata. —

Temesvár, nov. 4. A Románia nyugati határát megállapító nemzetközi bizottság a román-csehszlovák határon befejezte munkáját és most kezd meg a román-jugoszláv határ végleges kijelölését. A határmegállapításnál a békeszerződés értelmében a helyszínen megállapítandó szükséges igazításokon kívül a bizottság feloldozza a most lefolytatott román-jugoszláv közvetlen határmegállapítások anyagát is. A bizottság elnöke Meunier francia tábornok.

A napokban érkezik meg a bizottság angol és olasz tagja, két ezredes és már Temesváron van Románia képviselője, Stradilescu hadseregfelügyelő és a jugoszláv megbízott Tsollák-Antits tábornok, a bukaresti jugoszláv követ fivére. Gavanescu tábornok a bizottság tagjait ma megvendégelte. A határmegállapító bizottság ma, hétfőn kezd meg működését.

Az októbrista vacsora utójátéka.

Kavarodás a magyar politikában Károlyi ünneplése miatt.

— A „Torontal” tudósítójának távirata. —

Budapest, nov. 4. Ábrahám Dezső, a Károlyi-kormány volt belügyi államtitkára levelet intézett Batthyány Tivadar grófhoz, a függetlenségi párt elnökéhez, amelyben bejelenti a pártból való kilépését, mert nagy politikai hibának tartja Károlyi Mihály ünneplését az október harmincegyedik vacsorán.

Károlyi magatartásának megítélésére — írja a levélben — még nem érkezett el a tárgyilagos bírálat ideje, ezért elhibáztottnak tartom az ünneplést. Nem tartom Károlyi tapsolói közé, mert nem tartom őt alkalmasnak arra, hogy számára újból vezetőszerep jusson.

Batthyány Tivadar gróf a levéllel kapcsolatban nyilatkozott a sajtónak és többek között elmondotta, hogy

a szerdai októbrista vacsorán történtek a függetlenségi-párt tagjait kellemetlenül érintették. Nem azért mentek vacsorára, hogy ott Károlyit, Jászit és társait ünne-

peljék, akiktől már 1918 decemberében mélyreható ellentétek válsztották el őket. Ábrahám leveleinek tartalmát egyebekben is helyesli.

A párt szerdán tartandó ülésén foglalkozik az ügygel.

Budapest, nov. 4.

A belvárosi polgári kör „Tiszaszerleg”-avató lakomáján Sztérenyi József báró élesen támadta az októbristákat, mint Magyarország katasztrófájának felidezőit, akik a helyett, hogy visszavonultak volna, most újra meg akarnak jelenni a közéletben, ahol az egész magyar társadalom gyűlölete és haragja fogadja őket.

Budapest, nov. 4.

A magyarországi szocialista-párt szerdára Budapestre és környékére tíz népgyűlést hirdet, amelyeken követelni fogják a teljes politikai amnesztiát, az internálás és rendőri jelentkezés megszüntetését és annak általános érvényű kimondását, hogy az emigránsok hazatérhessenek.

Balu! sikerült lopás. Oppert András állásnéküli kereskedőségéig valahogy pénzhez akart jutni. Más „megoldás” hiányában elhatározta, hogy meglopja a fő-utcai Erecgán fűszer- és csemegekereskedő céget. Este nyolc óra tájban, amikorára a Fő-utca elnéptelenedik, odasomfordált az üzlet elé kitett petróleumládákhoz, felragadott egyet és futásnak eredt. A gyorskezü tolvajt megpillantotta egy rendőr s mielőtt még elmenekülhetett volna zsákmányával, letartóztatta. Oppert most már a rendőrségi fogdában elmélkedhetik rosszul sikerült vállalkozása felett.

Lefülett házitolvaj. Nagy Rozália 16 éves szentmihályi illetőségű cseléd tegnap lépett be szolgálatba Perity Laza tanítóhoz. Alig töltött azonban néhány órát munkaadója házában, máris lába kelt egy finom nőibluznak. Hamarosan kiderítették, hogy a lopást az ujonnan beszegődött cseléd követte el. A rendőrség letartóztatta a tolvaj szolgálóleányt.

* Nikkelezni, galvanizálni Krausz-nál Veliki Beeskerek. Telefon 329.

Rossz a kövezet. Vettük a következő levelet: Mindenki tudja, látja, hogy milyen rossz a városi kövezet, csak éppen azok nem veszik tudomásul, akiknek kötelességük volna, hogy kijavításáról gondoskodjanak. Igaz, hogy a mélyen tisztelt hatóság szorgalmasan öntözteti és söpörteti az utcai kövezetet, de a felületen mutatkozó gödröket, melyek sok helyütt apróbb árokká szélesednek és mélyülnek, nem akarják észrevenni. Eppen ezért indítványozom, hogy a hatóságok fejei tegyenek bérkocsin egy körutazást a városban, hogy személyesen élvezhessék a felsőes kövezet testi és lelki „előnyeit”. Leginkább azonban szánalomra méltóak az utasok és a bérkocsitulajdonosok, mivel nem egyszer előfordul, hogy a bérkocsis lova megbotlik, összeesik, vagy akárhányszor a kocsival történik baj, vagy a szerszám szakad el s akkor nem marad más hátra, mint hogy az utas gyalog teszi meg a hátralévő utat. Persze a lókupecsek, kovácsok, bognárok, szijgyártók nem bánják, ha tovább is ilyen állapotban marad a kövezet, az utas

azonban közlekedés közben könnyen agyrázkódást, csonttörést, szív-, máj-, vagy más belső szervi szaggatást szenvedhet. Azt mondják, hogy a város roppant sok kövezetvámot szed be. Hát akkor miért nem javítják az utakat. Most igazán itt volna a legfőbb ideje, hogy még a téli időjárás beállta előtt elvégezzék a fontos munkát. A legsürgősebb volna a vármegyeházától lefelé és a nagyhidtól a Gabona-térig vezető ut kijavítása. Tisztelettel egy olvasó.

A városi kertészet virágkiállítása. A főutcai Bence-féle butorüzlet kirakatában szombat óta virágkiállítást tart a városi kertészet. Szébbnél-szebb krizantenumok, pazar dália és csodásan friss színű szegfűk pompáznak a kirakatüveg mögött s állandóan nagyszámú néző közönséget vonzanak. A gyönyörű növény, kitűnően ápolt virágok, a kertészművészet csodái s a városi kertészet ezzel olyant produkált, mely a leg-zebb reményekre jogosít fel. A közönség a legjobb bírálatot adja a kiállított virágokról, amikor negyedórát tölt el a kirakattal és gyönyörködik a pazar látványban, amelyet a frissen pompázó növényerdő nyújt.

Adomány. Popovity Péci Szilárd Alekszander nekü kisfia ötven dinárt adományozott a napközi otthonnak, mely adományért ezton mond há-lás köszönetet a vezetőség.

A beeskereki anyakönyvi hivatal statisztikája az elmúlt hétről a következő:

Házasságot kötöttek: Friedmann József pincér és Ambrózi Hedwig, Nedelykov Szerdije bádogos és Hefler Ruzsica. — Ravity Zsarko földműves és Krelyev Ljubica. — Ljubovszki Gligorije magántisztviselő és Naumovna Aleksandra. — Nityetin Dusan földműves és Kosztity Gyurgyinka. — Vijatov Jefta napszámos és Percz Grozdana.

Születések: Tucity Száva földműves, fiu. — Pap János napszámos, leány. — Pap Mátyás napszámos, fiu. — Müller Mátyás vonatvezető, fiu. — Berberszki Áca földművelő, fiu. — Tóth János földműves, fiu. — Lewi Hermina napszámosnő, leány. — Nikelsz Mihály kőművessegéd, fiu, ikrek. — Antun Milán földműves, leány. — Stefanovity Ljubomir földműves, leány. — Bodor József napszámos, leány. — Popov Vojin földműves, fiu. — Radu Mátyás napszámos, fiu. — Dimity Mária földművesnő, fiu. — Markovity Sztelita pénzügyőr, fiu.

Elhalálozások: Latovljek Sztójanka 2 éves. — Meszmann Ferenc 6 hónapos. — Özv. Krumenacker Katica szül. Etlinger 73 éves. — Koszovac Zsiva városi rendőr 45 éves. — Kortye Sebestyén lakatos 41 éves. — Vukov Braniszláv három hetes. — Gardinovaeski Milan földműves 54 éves. — Ivkov Ljubica sz. Krlity 40 éves. — Konye Rozália 15 éves. — Avramov Milenko három hetes. — Kónya Ferenc papueszkészítő 58 éves.

Legujabb divatu esipő-passe-ok, halcsont nélküli fűzők, baskötők, melltartók a legegészségesebb kivitelben készülnek Arnstein Józsefnél Veliki Beeskerekben. Alkotmány-u. 23. I. 8. Vidéki rendelést esipő- és schlussméret beküldése után pontosan eszközöl.

• **Átutalások, hitelevek és csekkek** az összes bel- és külföldi piacokra, valamint **valutabiztosítások** áru kivitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a **Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál** (Srpska Zadrúzna Banka D. D.), Veliki Bečkerek. — Telefon 43 és 47.

Glesó klasszikus zeneművek. Az Orient hírlap- és zeneműterjesztő vállalatnak sikerült beszerezni a világ legnagyobb zeneszerzőinek műveiből egy kollekción, amelyet páratlan olcsó áron nyújt a zene kedvelőinek. Így bő választékban kaphatók: Mozart, Liszt, Chopin, Mendelssohn, Schubert, Schumann, Tschaiikovszky, Beethoven, Rubinstein, Delibes, Bach, Offenbach, Smith, Weber, Badarzewsky, Yradier, Ivanovicsi, Vajna, Jauner, Oesten, Rachmaninoff, Richards, Adams, Jauner és Gordinski legzebb művei, amelyek igazi műveltséget nyújtanak minden zenekedvelőnek. És ehhez a sok szép melódiához rendkívül olcsón juthat a közönség, mert minden zenemű darabonként csak 12 dinárba kerül. A zeneművek megtekinthetők és kaphatók az Orient főutcai üzletében.

• **Átutalásokat és csekkkiadásokat** — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár** valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére **valutabiztosításokat** legjutányosabban eszközöl a **Nagybečkereki Takarékpénztár, Veliki Bečkerek, Koronaszálló épület, Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.**

Közgazdaság

A Narodna Banka kimutatása október 28-ikáról. Az ércfedezet a múlt hetivel szemben öt millió dinár többletet mutat és összesen 457,3 millió dinár. A bankjegyforgalom 5874,7 milliót tesz ki. Az aktívák és passzívák összege 9076,7 millió dinár.

Félmilliárd a cseh deficit. A prágai Lidove Novini jelentése szerint az 1924-ik évre szóló költségvetési irányzat már nyomdában van. Az állami kiadásokat 17 milliárdnyi végösszegben, a bevételeket pedig 16,4 milliárd összegben irányozza elő a költségvetés, a deficit tehát félmilliárdnál több.

Kilenc millió métermázs a cukorkermés Csehszlovákiában. A csehszlovákiai nyerscukorkermés közel 9 millió métermázs lesz. Az a hír, hogy 4000 tonna nyerscukrot Amerikába adtak el, téves. Ellenben tény az, hogy 70.000 métermázs nyerscukrot Angolországban adtak el.

Közvetlen távirati összeköttetés Beograd—Triest—Páris között. Néhány nap óta helyreállt a Beograd—Triest közötti közvetlen táviróvonal. Ezt a táviróvonalat ki fogják építeni Turin és Páris felé.

Repülőgépgyár Sarajevóban. Sarajevóból jelentik, hogy a napokban Rajlovača nagyobb mennyiségű repülőgépkatrész érkezett. A katonai hatóságok Rajlovačaban hadirepülőgépgyárat szándékoznak létesíteni.

Orosz—angol gazdasági kapcsolatok. Az „Ekonomiceskaja Zizn” orosz közgazdasági lap véleménye

szerint az orosz gabona- és mezőgazdasági termények exportja céljából alakult angol—orosz társaság nagyjelentőségű az orosz pénzügyi helyzet szempontjából is. A társaság nagyjelentőségű tranzakcióival kapcsolatosan ugyanis az orosz értékálló cservonecet legközelebb a londoni tőzsdén jegyezni fogják.

Amerikai kölesön Romániának. Bukarestből jelentik: Az „Adevurul” értesülése szerint egy amerikai pénzesoport harminc milliárd leles kölesönt ajánlott fel Romániának rendkívül kedvező feltételek mellett hét évi amortizációra. Bratiann

Vintilla pénzügyminiszter kijelentette, hogy ebben az ügyben mindaddig nem nyilatkozhatik, amíg a bányákra vonatkozó törvényjavaslatot a kamara meg nem szavazza. Mivel a kölesön ellenértékeként kért garanciák a bányákkal és petróleumtelepekkel szoros összefüggésben vannak.

Új osztrák ércpénz. Wienből jelentik: Az osztrák pénzügyi kormány ma megtette az előkészületeket az elkészítendő új száz és két száz koronás bronz és új ezer és kétezer koronás réz- és nikkelpénzek elkészítésére.

Homok

2014

építéshez, tatarozáshoz, téli veremlésre, vagon, valamint kocsik és kisebb rakományokban házhoz szállítva állandóan kapható

Sztrajin Milivoj kereskedőnél Silerova (Honvéd) utca 231. sz.

Prima minőségű

2046

burgonya

a legelőnyösebb napiáron kapható Krunska utca 3. szám alatt.

Telefon 65.

Ruhabevásárlók figyelmébe!

Nagy áruhalmozódás miatt mélyen leszállított árak mellett kiárusításra kerülnek:

Női- és leánykatekikabátok, plüs-, posztó-, velour- és szőrméből, eredeti bécsi modell-darabok, férfi- és gyermeköltönyök, télikabátok, rövid és városi bundák.

Mindennemű szőrmecikkek. 2050 Külön mértékosztály. Angol és cseh szövetekkel dusan felszerelve.

FRANK LAJOS ruhaáruháza V. Bečkerek.

Fakereskedők

részére olcsó bevásárlási forrás a

KOVINI BANK R.-T. faosztálya
Kovin (Bánát). 1897

Fűrész-, építőanyag úgy kemény mint puhszabán, gömbfa, szélészka mindenkor raktáron. Kivánatra minden méret vágatik. Eladás en gros és detailban.

Egy öl elsőosztályú, száraz, egészséges

bükkhasáb tűzifa

700 dinárért

Telefon 246. kapható minden mennyiségben Telefon 246.

Gergely Samu fakereskedő telepen

Hölgyek részére legnagyobb és legszebb választék

utolsó párisi divat szerinti köpenyek, kosztümök, kepek, ruhák, bluzok, szoknyák stb. érkeztek

Kosztá M. Jovanović női konfekció- és ruhakereskedésébe BEOGRAD, Kralja Milana utca 76. (a London-szálloda mellett). Telefon 12—48

CSINOS CSALÁDI HÁZ,

mely áll 4 szoba, konyha, üvegfolysó, pince, éléskamra, mosókonyha, istálló, kotárka, valamint szőlő- és konyhakertből, elköltözés miatt azonnal eladó. Bővebbet ugyanott Vétel esetén a vevő azonnal beköltözhet. — Vojvode Stepe (Mészáros Lázár) u. 2749. sz. 2017

Tiszta tükröket

csak „ALBA” tükörgyár Novi Sad, Kamenički u. 15. sz. a. készit.

Üvegcsiszolás, messingmunka. régi tükrök javítása — 2024

2035

Monogramhímzőnői

jó fizetéssel, állandó munkára felvezet. Előnyomáshoz értők előnyben. —

Deutsch Vilmosné
hímzési vállalat, Ada.

BUTOROZOTT SZOBÁT villanyvilágítással

keres előkelő uriember azonnalra a város közepében. 2042

Ajánlatok a kiadóba kéretnek.

Eladó egy sárga

homokfutókocsi

Cim a Torontál kiadóhivatalában.

Eladó

és azonnal beköltözhető a Generala Jankovity (Juránics) u. 24. sz.

h á z.

2045 Bővebbet ugyanott.

Malomeladás.

A lugosi országot mentén, Buziásfürdő közelében fekvő, 35 HP angol gyártmányú alacsony és magas nyomású gőzgéppel, 2—2 pár 21 számú hengerekkel, 2—2 pár 42 számú kövel, 1 csővestengeri-morzsolóval felszerelt, üzemben lévő, jömeneteli gőzmalom 825.000 leírt kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

A tulajdonosnak, a molnárnak és a gépésznek természetben lakása van. Érdeklődők forduljanak Maniu Valer-hoz Timişoara, Belváros, 9. sz. postahivatal. 2044